

ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΣΤΟΜΑΧΟΥ - ΔΩΔΕΚΑΔΑΚΤΥΛΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΚΟΤΣΩΝΗ

Νοσηλεύτρια ΠΕ, MSc, Med, ΑΣΠΑΙΤΕ,
Πιστοποιημένη εκπαιδευτρια ΕΟΠΠΕΠ
Εκπαιδευτρια ΣΑΕΚ ΓΝ «Βενιζέλειο – Πανάνειο»

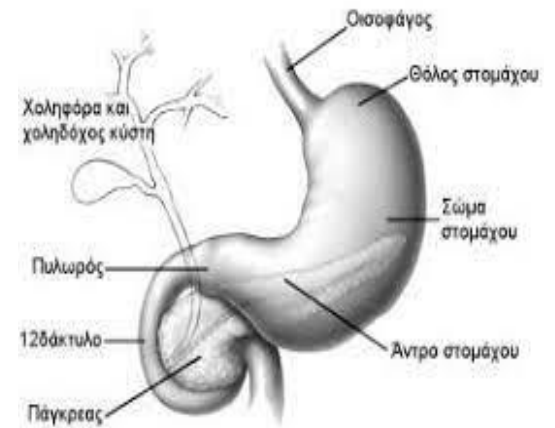
ΘΟΔΩΡΗΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Ιατρός Χειρουργός
Διευθυντής ΕΣΥ
Χειρουργική Κλινική ΓΝ «Βενιζέλειο – Πανάνειο»

Στοιχεία ανατομίας – φυσιολογίας

Το **στομάχι** αποτελεί:

- Το πιο διατεταμένο τμήμα του πεπτικού συστήματος
- Βρίσκεται ανάμεσα σε οισοφάγο και δωδεκαδάκτυλο
- Σημείο ένωσης με οισοφάγο: γαστροοισοφαγική συμβολή
- Σημείο ένωσης με δωδεκαδάκτυλο: πυλωρικό στόμιο
- Σχήμα αχλαδιού
- Μήκος: 25-30εκ.
- Χωρητικότητα: 1500 κυβικά εκ.

Στόμαχος

Διακρίνεται σε:

- θόλο**
- σώμα**
- πυλωρό**

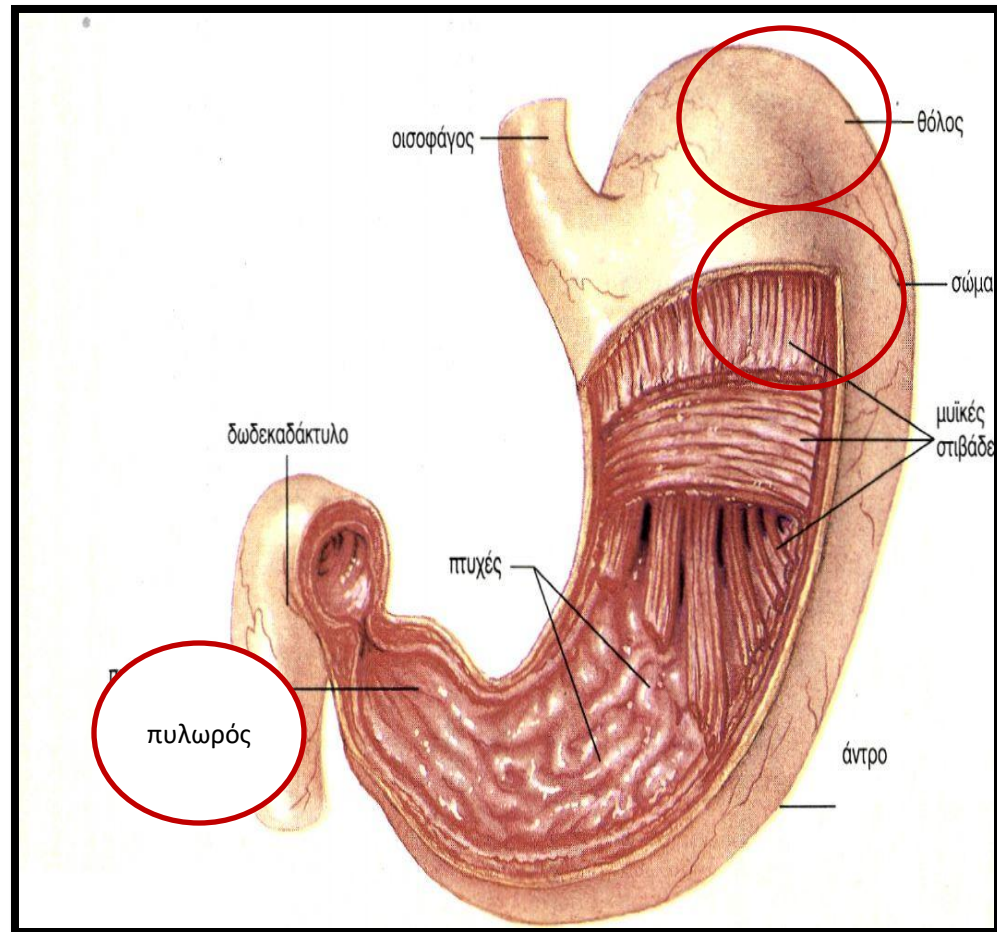
Οι χιτώνες του στομάχου

(από μέσα προς τα έξω είναι)

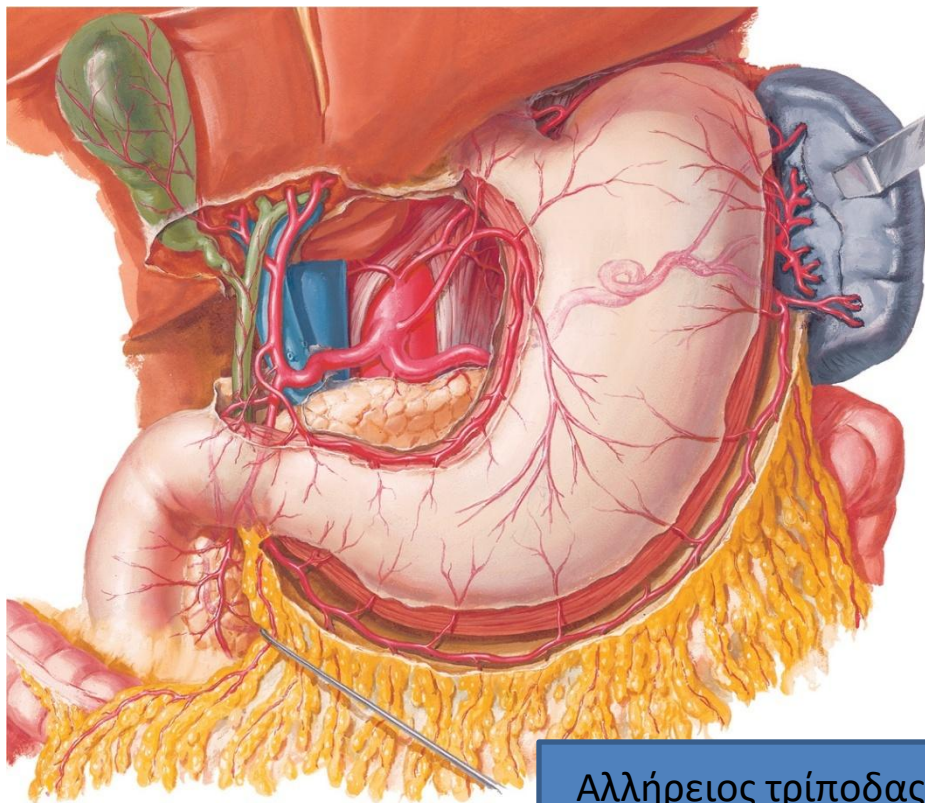
- βλεννογόνος,**
- υποβλεννογόνιος,**
- μυϊκός**

(επιμήκης και κυκλοτερής στιβάδα)

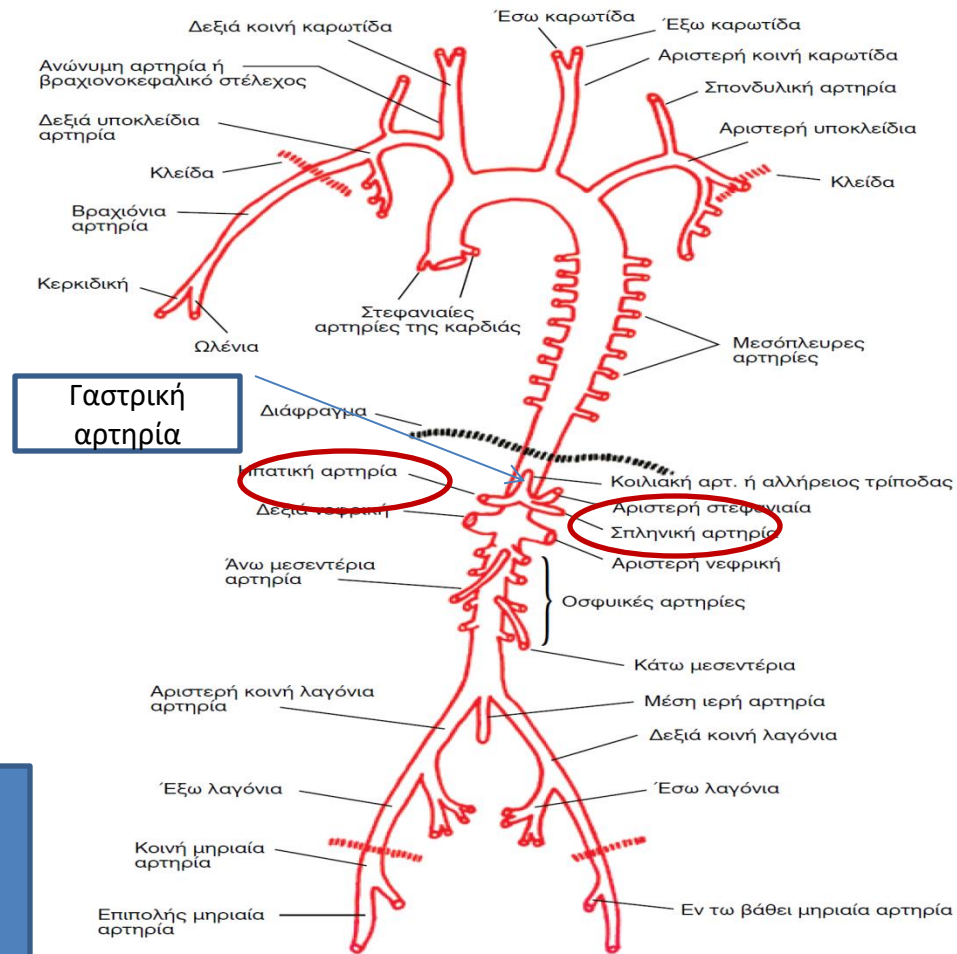
- ορογόνος** (περιτόναιο)

Αιμάτωση του στομάχου

Αλλήρειος τρίποδος:
ηπατική, σπληνική,
γαστρική

Ο στόμαχος αιματώνεται από τις γαστρικές αρτηρίες και από κλάδους της ηπατικής και της σπληνικής αρτηρίας

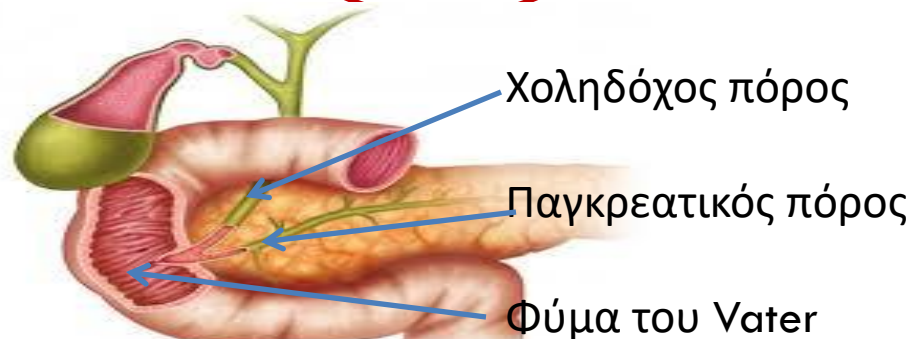
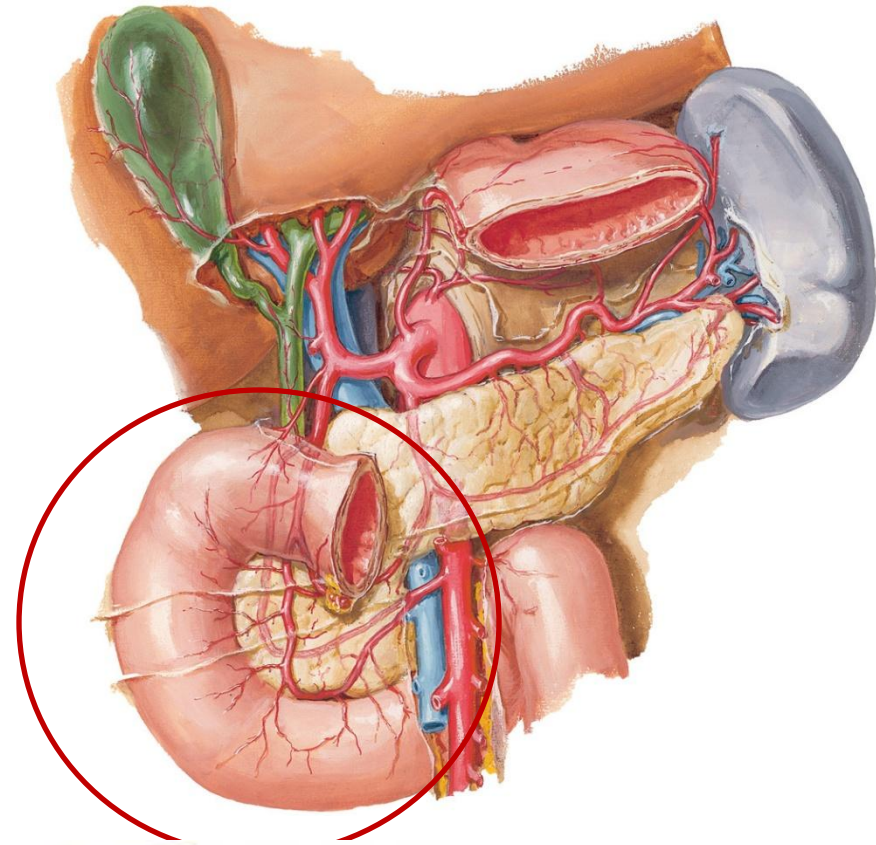
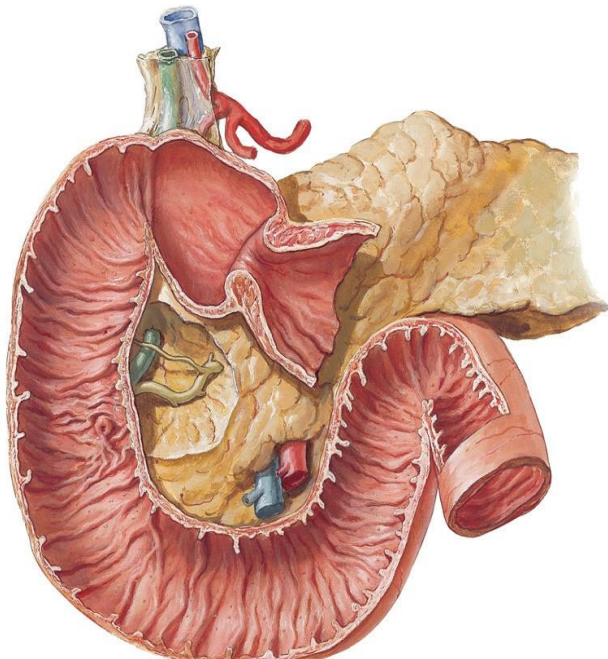
Οι φλέβες απάγουν το αίμα προς την πυλαία

Λειτουργίες του στομάχου

- Προσωρινή **αποθήκευση** της τροφής
- Ανάμιξη της τροφής με γαστρικά υγρά, ώστε να σχηματισθεί ένα ημίρρευστο μείγμα
- Βαθμιαία προώθηση της τροφής στο λεπτό έντερο με ταχύτητα κατάλληλη για τη σωστή πέψη και απορρόφησή της
- ❖ Ο βλεννογόνος έχει πτυχές και αδένες που παράγουν βλέννα και γαστρικό υγρό.
- ❖ Γαστρικό υγρό: μίγμα ανόργανων και οργανικών υγρών
Οργανικών: βλέννα, πεψίνη, ενδογενή παράγοντα, κ.α.
Ανόργανων: χλώριο, νάτριο, κάλιο, HCL

Δωδεκαδάκτυλο

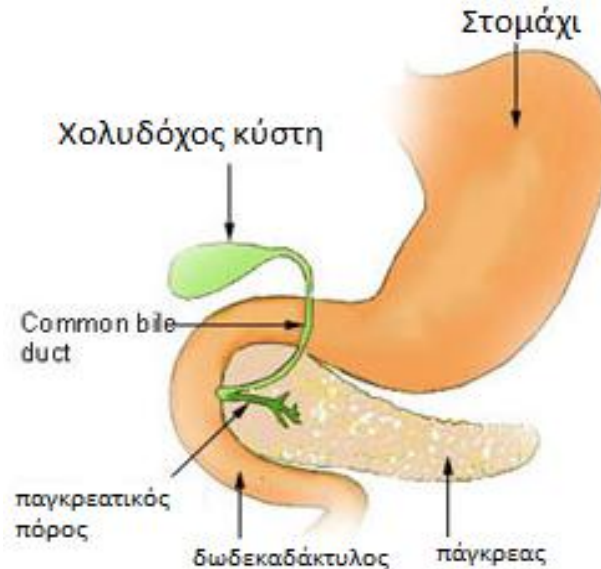
- Έχει μήκος περίπου 24 εκ. (12 δάκτυλα)
- Έχει σχήμα γράμματος C

Το φύμα Vater είναι ανατομικό στοιχείο το οποίο βρίσκεται στην δεύτερη μοίρα του δωδεκαδάκτυλου και σχηματίζεται από την κοινή εκβολή του χοληδόχου πόρου και του παγκρεατικού πόρου. Στη μεγαλύτερη διαδρομή βρίσκεται πίσω από το περιτόναιο και είναι ακίνητο.

Λειτουργία δωδεκαδακτύλου

- Η τροφή έρχεται σε επαφή με τα παγκρεατικά ένζυμα και τη χολή
- Στο δωδεκαδάκτυλο γίνεται κατά κύριο λόγο η πέψη της τροφής

Πεπτικό έλκος

Διάβρωση του βλεννογόνου του στομάχου ή του δωδεκαδακτύλου

Σε όλα τα γεωγραφικά πλάτη και μήκη και σε όλους τους λαούς

Σε κάθε ηλικία και κυρίως μεταξύ 30 και 40 ετών

Συνδέεται με κάπνισμα, χρόνιες φλεγμονές, στρες και ελικοβακτηρίδιο πυλωρού

Έλκος στομάχου – Γαστρικό έλκος (20% πεπτικού έλκους)

Κάθε περιγεγραμμένη λύση της συνέχειας του βλεννογόνου του στομάχου

Αναπτύσσεται και σε έδαφος χρόνιας γαστρίτιδας

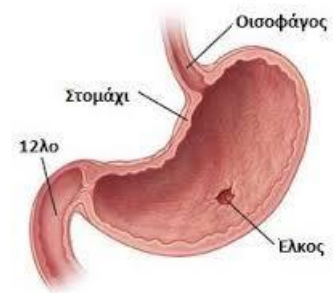
Αίτια

- Αυξημένη έκκριση γαστρικού οξέος
- Ανάπτυξη ελικοβακτηριδίου

Το ελικοβακτηρίδιο του πυλωρού (Helicobacter Pylori – HP), είναι ένα gram (-) βακτήριο με σημαντικό ρόλο στην παθογένεση της γαστρίτιδας και του πεπτικού έλκους. Η θεραπεία των παραπάνω νοσημάτων με αντιβιοτικά που εκριζώνουν το HP, οδήγησε σε βελτίωση της φυσικής εξέλιξης τους και σε δραματική μείωση των επιπλοκών τους και των χειρουργικών επεμβάσεων. Επιπλέον, το βακτήριο ενοχοποιείται πιθανά στον γαστρικό καρκίνο επειδή προκαλεί αλλοιώσεις ατροφίας και εντερικής μετάπλασης στον βλεννογόνο του στομάχου.

Άλλα

- Παλινδρόμηση χολής
- Χρόνια γαστρίτιδα
- Λήψη φαρμάκων (π.χ. ασπιρίνη, στεροειδή)
- Τραυματισμός βλεννογόνου

Κλινική εικόνα

- **Πόνος** στο επιγάστριο (η ένταση διαφέρει από ασθενή σε ασθενή)
- Πόνος βαθύς – καυστικός
- 30 λεπτά - 2 ώρες μετά από τη λήψη φαγητού και περιοδικά κατά τη διάρκεια της ημέρας. Συνήθως δεν υποχωρεί με τη λήψη τροφής.
- Συνοδεύεται από **έμετο** ή **ερυγές** και **ανορεξία**.
- Τα ενοχλήματα υποχωρούν μετά από έμετο αυτόματο ή προκλητό ή ερυγή

Χρόνος εκδήλωσης πόνου

Σχετίζεται με το χρόνο εισόδου της τροφής και με τη θέση του έλκους

Έλκη στο καρδιακό στόμιο: αμέσως μετά τη λήψη της τροφής

Έλκη στο σώμα: μισή ώρα μετά το φαγητό

Έλκη κοντά στον πυλωρό: 1-2 ώρες μετά το φαγητό

Δωδεκαδακτυλικά έλκη: 3-5 και 6 ώρες μετά το φαγητό

Δωδεκαδακτυλικό έλκος (80% πεπτικού έλκους)

Κλινική εικόνα

- Πόνος που αντανακλά στην ωμοπλάτη, 2-3 ώρες μετά τη λήψη τροφής. Υποχωρεί με τη λήψη τροφής (άλγος πείνας) ή ξυπνά τον άρρωστο τη νύχτα.
- Συνοδεύεται από έμετο ή ερυγές

Διάγνωση

- κλινική εικόνα,
- παρακλινικός έλεγχος (γαστροσκόπηση -ακτινολογικός έλεγχος).

Θεραπεία

συντηρητική, χειρουργική

Επιπλοκές έλκους

1. Αιμορραγία ανωτέρου πεπτικού (Γαστρορραγία)

το έλκος διαβρώνει αγγεία

- Είναι η αιμορραγία που προκαλείται, όταν το έλκος διαβρώσει μεγάλα ή μικρά αιμοφόρα αγγεία που υπάρχουν κοντά στην κρύπτη του, ή διαφορετικά
- Είναι η αιμορραγία/απώλεια αίματος από το στομάχι.

Ερώτηση πιστοποίησης 171

Τι είναι γαστρορραγία και πως εκδηλώνεται;

Κλινική εικόνα

- αιματέμεση ή μέλαινα
- λιποθυμική τάση
- αδυναμία
- ωχρότητα
- ίλιγγοι
- ψυχροί ιδρώτες
- κρύα άκρα
- δίψα
- δύσπνοια
- ταχυκαρδία
- πτώση Αρτηριακής πίεσης
- καταπληξία (σοκ)

2. Διάτρηση έλκους

Λύση της συνέχειας του τοιχώματος του στομάχου ή του 12/λου και επικοινωνία του αυλού των με την περιτοναϊκή κοιλότητα ή τον οπισθοπεριτοναϊκό χώρο

συνέπειες

1. περιτονίτιδα
2. σχηματισμός αποστήματος (συγκεκαλυμμένη διάτρηση) όταν η διάτρηση καλύπτεται από παρακείμενο σπλάχνο (ήπαρ, χοληδόχο κύστη, πάγκρεας)

Κλινική εικόνα

- Έντονο διαξιφιστικό άλγος στο επιγάστριο
- Πόδια λυγισμένα στο κρεβάτι
- Σανιδώδης κοιλία
- Βλέμμα με αγωνία
- Ταχύπνοια
- Ωχρότητα

3. Πυλωρική στένωση

Στένωση του αυλού του πυλωρού

Κατά την επούλωση του έλκους δημιουργείται ιστός ο οποίος συρρικνώνεται με αποτέλεσμα να στενεύει ή να αποφράσσει το πυλωρικό στόμιο

Κλινική εικόνα

- Έμετοι (τροφώδεις ή υδαρείς)
- Απώλεια βάρους
- Αφυδάτωση
- Αδυναμία
- Αναιμία
- Υποπρωτεϊναιμία

Θεραπεία

Φαρμακευτική

1. Μείωση της έκκρισης γαστρικού οξέος και μείωση βλάβης
 - φάρμακα που μειώνουν την έκκριση γαστρικού οξέος (σιμετιδίνη, ομεπραζόλη)
 - φάρμακα που εξουδετερώνουν τη δράση του γαστρικού οξέος (αντιόξινα)
2. Βελτίωση της άμυνας του γαστρικού βλεννογόνου
 - φάρμακα που προσκολλώνται στην επιφάνεια του έλκους και το προστατεύουν σαν βλέννα (σουκραλφάτη)
 - αντιβιοτικά (για εκρίζωση), παράλληλα με φάρμακα που αναστέλλουν την γαστρική έκκριση

Συντηρητική

Αποφυγή καπνίσματος και χρήσης οινόπνευματων

Αποφυγή ερεθιστικών τροφών

Συχνά – μικρά γεύματα

Ηρεμία

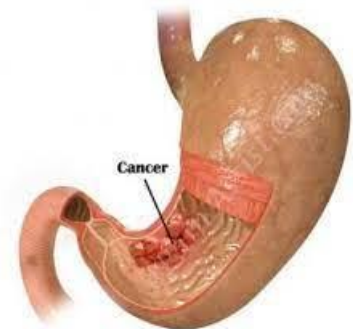
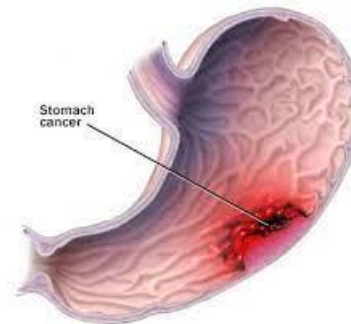
Χειρουργική

Καρκίνος στομάχου

- Από τα συχνότερα νεοπλάσματα
- Πιο συχνός σε Κίνα και Ιαπωνία από ΗΠΑ και Ευρώπη
- Σχετίζεται με περιβαλλοντικούς παράγοντες/διατροφή και κοινωνικοοικονομικό επίπεδο

Στο βλεννογόνο του στομάχου μπορεί να αναπτυχθεί νεοπλασματική μάζα που να έχει κάποια από τις παρακάτω μορφές:

- **Πολυποειδής**, μορφή κουνουπιδιού
- **Ελκωτική**, μορφή διάβρωσης
- **Διηθητική**, με ικανότητα να διεισδύει σε βάθος
- **Μικτή**, πολυποειδής με επιφανειακή εξέλκωση

Παράγοντες που προδιαθέτουν

Παρουσία έλκους στομάχου (κακοήθης εξαλλαγή)

Ατροφική γαστρίτιδα (ατροφικός βλεννογόνος → έλκος)

Μεγαλοβλαστική αναιμία (συσχέτιση)

Παρουσία πολύποδων

Προηγθείσα μερική γαστρεκτομή (έλκος στα σημεία τομής)

Κάπνισμα

Διατροφή: τρόφιμα με καρυκεύματα/ αλκοόλ

Εκδηλώσεις

Δυσπεψία (μετεωρισμός, ναυτία και έμετοι με ή χωρίς πρόσμιξη αίματος)

Μικροσκοπική αιμορραγία στα κόπρανα

Ανορεξία

Καταβολή δυνάμεων

Αναιμία

Απώλεια βάρους

Βιβλιογραφία

1. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, *Στοιχεία Παθολογίας*, ΟΕΔΒ Αθήνα 2009.
2. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, *Χειρουργική*, ΟΕΔΒ Αθήνα 2009.